

Dafna Talmor
Cím nélkül, 2015

Dafna Talmor
Cím nélkül, 2018

tulajdonképpen pillanatnyi valóságaink tükröcserepeiként léteznek. A most, az itt kitágul, és sok-sok részben szóródik szét, ahol már nincs egyértelmű irány, hanem csak energiapontok.” (GERHARD JOHANN LISCHKA) Dafna saját szavaival, a kollázsolt, új negatívok, majd az azokból létrehozható fotogrammok, C-printek az analóg és a digitális szeparált útjait ötvözik. A nagyméretű alkotásokon tekintetünk a pengeélek mentén fut tova, kis tájképrészletek vagy a ragasztószalag sávjainak árnyékai tükröződnek át a felületen, állnak össze kompozitközőkké.

Az alkotói folyamat megosztása. Ebben a megosztásban forr egybe a képjelentés és a kép saját lényege közötti különbség. Hiszen az eredetileg lefényképezett tájképeknél a MIÉRT kérdését nem tesszük fel, azonban a konstruált képeknél már igen. A miért folyamatának megértése és érzéki megtapasztalása a váratlan és a rendezett, a kép és a leképeződés helyzetét látatja.

Pont az alkotói folyamat nyilvánossá tétele teszi igazán kortársá Dafna Talmor attitűdjét. Workshopon, előadáson, interjúban, vagy konkrétan itt először, a vágófelület képként történő (fotogramm) bemutatásával Dafna felhívja a figyelmet arra, hogy a fotográfia, legyen az analóg vagy digitális, a buta és elavult megkülönböztetések alapján „alkalmazott” vagy „szabad”, nem más, mint médium. És nem maga a médium lesz a megértés, befogadás kulcsa, hanem ebben az esetben a filmnegatívok közösségben is megtapasztalható „megrendezése”.

Ha gondolati vagy tapasztalati síkon, például Dafna workshopján részt véve fogadjuk be a deperszonalizált és ez által univerzális kép-megfogalmazások ezen módozatait, akkor már egy olyan vers sem tűnik erőltetettnek, ahol a viszony fordított. Vagy mégsem?

„Vannak vidékek, gyönyörű tájak, ahol a keserű számban édessé ízesül, vannak vidékek legbelül. Szavak sarjadnak rétjein, gyopárként sziklás bércein, szavak kapaszkodnak szavak véremmel rokon a patak, szívemben csörgedez csobog télen, hogy védjem befagyok páncélom alatt cincogtat jeget-pengető hangokat tavaszok nyarak őszeim, maradékaim s őseim vannak vidékek viselem akár a bőrt a testemen meggyötört is gyönyörű tájak, ahol a keserű számban édessé ízesül vannak vidékek legbelül”. (KÁNYÁDI SÁNDOR)

„...A FRAGMENTÁLIS GONDOLKODÁS MEGVÁLTOZTATJA A VIZUÁLIS APPARÁTUS” Beszélgetés Olga Tobreluts-cal

Az orosz képzőművész 2015-ben mutatkozott be Budapesten, a szentpétervári új akadémisták Abszolút szépség című csoportos kiállításán a Ludwig Múzeumban. Az ő munkája reklámozta a kiállítást, ezen antik mellszobrot öltöztetett divatos pólóba. A kép a múzeum gyűjteményébe került. Az utóbbi félévben három egyéni kiállítása volt látható Magyarországon, mindegyiken más és újabb alkotásai szerepeltek. A Múcsarnokban a grafikai mellett a Faust virtuális változatát, a debreceni MODEMben a Feltámadás sorozatát, a fővárosi Ural Vision Galériában sztereo varióit, holográfjait mutatta be.¹

A művész pályája kezdetén Leningrádban építészetet tanult, ennek hatását így fogalmazza meg: „A legideálisabb képzés volt, magába foglalta a matematikát, fizikát, rajzot, ezért tudok a különböző művészetek szintézisével foglalkozni. A 21. században nagyon megváltozott a művészet. A fragmentális gondolkodásnak ez elengedhetetlen része. A kortárs ember sokat olvas, különböző idézeteket, részleteit a tudásnak, így fragmentális gondolkodása alakul ki. Ez megváltoztatja a vizuális apparátust, a felfogás új lehetőségei nyílnak meg. A Feltámadás témával kapcsolatban érdekes, hogy a művészettörténetben voltak ilyen felfogások a 20. század elején, az avantgárd születése idején. Az avantgarde a rendszer és a vallás teljes csődje, a cári család kivégzése idején, annak hátterében jött létre. Ezek fragmentális felfogását követi az egységes kinyilatkoztatás is. Amikor Krisztust levették a keresztfáról, az a kereszténység legsötétebb időszaka

¹ Abszolút szépség. Ludwig Múzeum - Kortárs Művészeti Múzeum, Budapest, 2015. július 10 - szeptember 13.; Új mitológia. Bp. Múcsarnok. 2017. szeptember 6 - november 12.; Mitológiák újratöltve. MODEM, Debrecen, 2017. november 25 - 2018. február 25.; A kert virágai. Ural Vision Galéria, Budapest, 2018. március 20 - június 10.

volt, akár a 19. századi romantikus festészet alkonya. Ezért vettem a reneszánsz három alapművét: Pontormo, Raffaello és Tizian festményét, és módosítottam azokat. Közlebb hoztam a bibliai felfogáshoz. Amikor levették Jézust a keresztről, sötétség uralta a mindenséget, amint a földre esett, megjelent az első fénycsóva. Majd elvitték a barlangba, ahol megtörtént a feltámadás, a csoda, amit senki sem látott. Mindenki úgy képzei el, hogy hatalmas fénysugarak özönlöttek. A festészeti figurativitás vége hasonló ahhoz, ahogy a test megszűnt létezni. Minden fényt megszüntettem, átdolgoztam komputerrel. Amit a reneszánsz mesterek nem tudtak megfesteni fény nélkül, azt, a szabályokat kicsit megsértve, Tizian próbálta megjeleníteni. Ilyen formán a bibliai esemény történetét párhuzamba állítottam a művészeti krízissel, megmutattam vizuálisan. Most szintén új nyelv születik, úgy hívnám, új avantgarde, mely nem ismétli a 20. századelőt, hanem a mai fragmentális gondolkodás terméke, mely a tudatban eggyé áll össze. A nagy Feltámadás kép alapján geometrikus, pixelszerű formák mögött végül összeáll a Pontormo festmény.”

Olga Tobreluts
Kaukázusi fogoly, 2007, performansz, videó, fotóprint

Palotai János: Hasonlóan Larionovék „lucs” felfogásához. Szerintük a tárgyak fény sugarakat, szín nyalábokat bocsátanak ki, s ezek (félabsztrakt) ábrázolása adja a tárgy negyedik dimenzióját. Abból nem merített?

Olga Tobreluts: Ők más teóriából indultak ki, hogy a fény sugar megmaradjon. Az én munkámban az a filozófiai megközelítés, amit a művészetek szintézise szempontjából lehet megragadni. A *Kaukázusi fogolyban* (2007) például videót használok, performanszt csinállok, kosztümöt varrok, táncot, zenét használok, amit erre az alkalomra komponált egy zeneszerző. Ebben Kandinszkij történetét adom elő, a pont és a vonal harcát. Úgy képzeltem, hogy a pont, a gömb a birodalom, és a vonal jelenti a barbárokat, akik megpróbálják levágni a gömböt. Ez többször ismétlődik, s a performansz alatt változik a kosztüm.

OT: Pontosan. Unikális mű. Ebben a sorozatban megmutattam a fotózás és a komputergrafika minden fázisát, történetiségét. Ezt a technológiát más nem használta. A *Hercules az almával*-hoz száz fekete-fehér fotó variációt készítettem megfelelő fénybeállítással, különböző nagyítással 3D-s környezetet alkottam, egyesítve a 2D-t a 3D-vel. Körbe rajzoltam a *Star Wars* alakjait, ahogy menekülnek a műkertben, Hercules mintha másik bolygón lenne. A 3D-s mozgásábrázolás két

történetet mutat. A negatív a teljes értékű, a nagy felbontású komputer file-ból úgy kellett kihozni, mint egy normális fotót, mint egy dokumentumot, amit konstruált realitás fon körbe. Hamis, áltörténet, de új lépés volt a dokumentarista technikával, fotónyomással készíteni. Olyan ábrázolás, mint a képernyőn, ahol van mozgás. Szeretem az új technikát. A legújabb, a sztereo varió, akkor még nem létezett. Ezeket állítottam most ki. Herculesnél fontos a teoretikus elem. Készüléskor a keleti filozófiával foglalkoztam, mely szerint a megvilágosodás felső foka, hogy semmit sem kell csinálni, csak a kozmoszból áramló információkat kell begyűjteni. Hercules tartja az almát, az leesik, s ő felsóhajt. Utolsó tetteténél vége a mítosznak. Herculesben egy nyugati személynek keleti filozófiai értelmezést adtam.

Olga Tobreluts
Ádám és Éva, 2005–2006, print, alumínium dibond, 200×80 cm egyenként

PJ: Ebben két kultúra konfliktusát látni?

OT: Oroszország különböző kultúrák olvasztó tégelye, a nyugatié – amerikaié és európaié – és a keletié. Nálunk vannak pravoszlávok és moszlimok, de közel állnak egymáshoz. A Korán szerint két próféta van: Mohamed mellett elismerik Jézust, azaz Isszát. A két vallás követői együtt várják az Apokalipszist, illetve Jézus eljövételét.

PJ: A Kaukázusi fogoly alapja Puskin műve. Korábbi video munkája Gribojedov *Az ész bajjal jár című darabját dolgozza fel.*

OT: A szovjet rendszerben úgy tanították, hogy ez az okos ember tragédiája a buta, burzsoá társadalomban. Aztán elolvastva láttam, hogy ez komédia. Meg akartam csinálni, de nem volt rá pénz, kis részét leforgattam 1994-ben, hogy majd később a többi, de ez is az orosz művészet része lett, minden múzeumban ott van. Nemcsak a tárgya, de a technológiai változás, a 3D miatt is fontos, a rendszerváltás után, 1994-ben ez forradalmi lépésnek számított.

Azután a szobor foglalkoztatott, mint a legideálisabb megjelenítési forma. Híres antik mellszobrokat választottam modelljéül mai, világhírű márkáknak. Érdekel a hatás, a glamuros '90 évek elég közel álltak az antik világfelfogáshoz.

PJ: Herculese viszont az erőt jelenti, az orosz vadkapitalizmusra utal.

Hogy nem csinál semmit, annak van politikai felhangja, a mai vezető sem csinál semmit, de megnyerő.

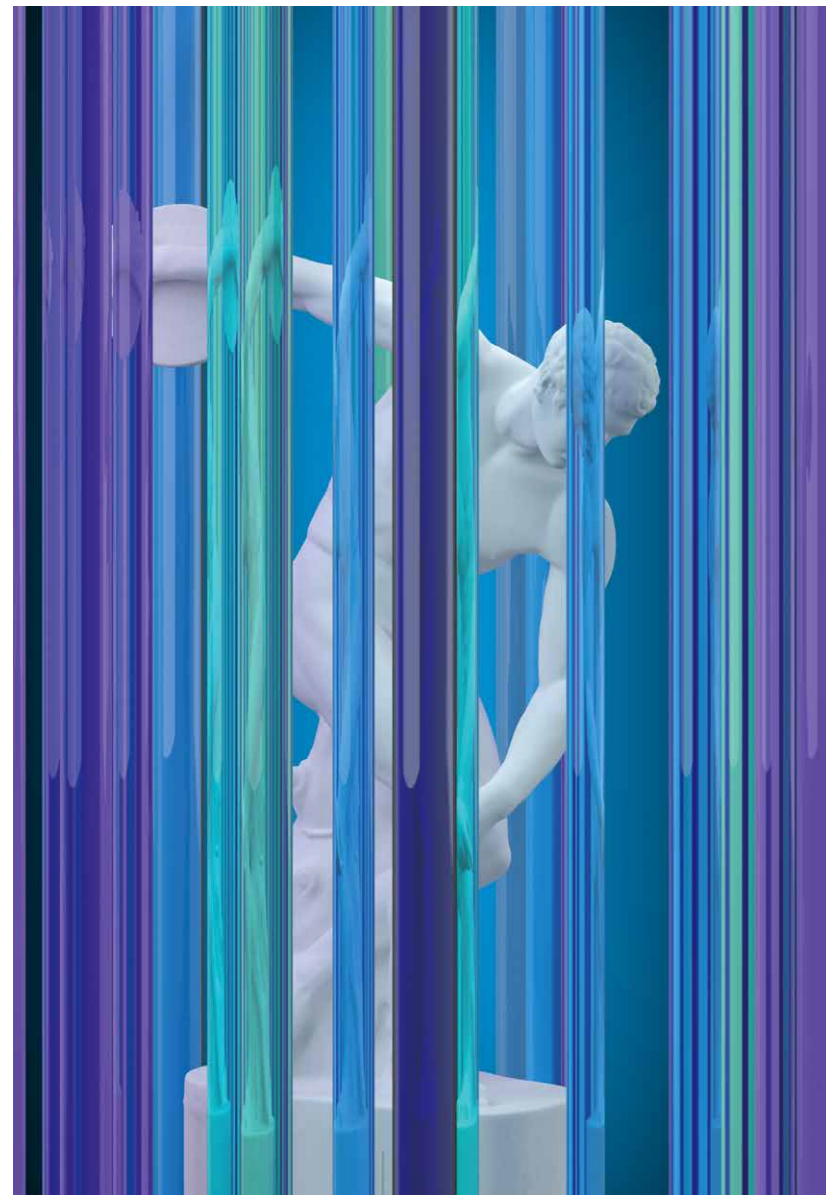
PJ: A kevésbé ismert Ibsen drámát, A császár és a galileait 2003-ban miért dolgozta fel?

OT: A mű megértése több egy színházi dramatizálásnál. Aktuálisá tette, hogy ebben az időben szembekerültünk a moszkvai konceptualistákkal, akik a figuralitást elutasították, „szalon” művészetnek tartották. A péterváriak úgy gondolták, hogy az ábrázolás bármilyen szöveget magába foglalhat. Engem érdekelt a katolikus-protesztáns harc. A korai keresztény filozófusok közel állnak az iszlámhoz, minden figuralitást elutasítanak, képprombolók. Aktualizálva: Apolló maga az ördög. A neoakadémisták viszont szeretik az antikvitást. Csoportunkban fontos lett a keresztény-üldözött Julianus császár, közel kerültem hozzá, mivel nagyon izgatott ez a konfliktus. Különböző ábrákat kerestem és készítettem, melyekben benne van a szöveg. Kísérletként kurátorok is írtak, rajzok készültek Ibsen szövege alapján, az oslói Kortárs Múzeumban kiállítást is rendeztek ezekből.

PJ: A Tarquinius és Lucretia valós történetéhez hasonlót a mitológiából is meríthetett volna, mégis ezt adaptálta 2006-ban.

OT: Lucretia megerősökölése után forradalom tört ki, megszűnt a királyság, a totalitárius rendszer, majd demokrácia következett. Ha mind demokráciák

Olga Tobreluts
Discobolus, fotóprint

vagyunk, ez pozitív vagy negatív tény, erre a kérdésre utalok a képeimmel. Negatívban vonzóbb a megjelenítés.

PJ: Ehhez köthető, hogy a mitológiák a pátoszra épülnek, de a képei a logoszt, a gondolkodást sem mellőzik.

OT: Előbb volt a logosz, utána a legegyszerűbb figuratív nyelv. Az új avantgarde újabb formája, a nagyon egyszerű figurális nyelv, a gondolkodáson alapul. A '80-as évek végén tanulmányoztam az absztraktot az Orosz Múzeum kollekcijában. A fraktális geometriát kerestem, amit már megalkottak, de ezt nem tudtam akkor. Számomra ez nagy tragédia volt. Ezért el is távolodtam az absztrakttól, elkezdtem a komputerrel foglalkozni, a reális figurális nyelvvel, az európai vizuális nyelvvel, kulturális kódokkal, ikonokkal, toposzokkal, európai kulturális fejlődéssel. Azzal szembesültem ugyanis, hogy nálunk a kortárs, poszt-szovjet kurátorok, művészettörténészek teljes értetlenséggel állnak ez előtt. Ismerni kellene az európai művészet kibontakozását, történeti ívét, a róla gondolkodás ívét, a közös történeti, kulturális kódokat, csak akkor lehet értelmezni. De akik nem ismerik, azt hiszik, hogy ez felesleges, csak fekete-fehérben látnak. Van, akinek „francia szalon” művészet, amit csinállok, de aki jól ismeri a művészettörténetet, szereti a „rémuszokat”, a művekben elrejtett szövegeket, üzenetet, textet. Az európai kurátorok általában műveltek. A '90-es évek elejétől állandóan voltak kiállításaim külföldön, az orosz biennálékon nem vettem részt.

PJ: Alkotásaival tisztelet/tiszteletlen(?) kört tesz az európai művészettörténet előtt.

OT: Mert erős az építész képzettségem, amiről a beszélgetésünk elején szóltam. Nagyon szeretem Rembrandtot, de az antik szobrok az alapok, kétségtelen, időnként ironiával viszonyulok hozzájuk.

PJ: Az, hogy 2003-as képén együtt van az Igazság és a Szépség antik fejszobra, a klasszikus művészetszemlélet alap párosa, s ugyanakkor elkészíti a Szépség felforgatott világát, ez az ironikus szemlélet jele, egyben reflektálás is a jelenre?

OT: Most olyan a helyzet, hogy az európai társadalomnak az antik alapokhoz kell visszatérni, hogy a saját identitását megőrizze. Meggyőződésem, hogy egy nagy Európa erődítmény, mint egy nagy totális állam, ezért van az antikvitás felszálló ágban, ezért kell a szépséghez való visszatérés, mert különben a multi-kulturalitás felfal. A városokban az amerikai életforma dívik, az európai kultúrát magukban hordozók vidéken élnek.

Olga Tobreluts
Kesar & Galilein Fleet Nord, 2003, fotóprint, 80 x 120 cm

PJ: Az újkor fontos európai mítoszt adaptálta a Mefiszto Szentpétervár felettben 2017-ben, a legújabb kor technikájával.

OT: A Múcsarnokban egy termet Goethének szenteltem, aki a jövőbe látott. A Walpurgis éj első részét a keresztény társadalomnak szánta; másodikat, az Apokalipszist a jövőnek szentelte. Az összes sorozatmunkám közül a Faußt volt a legnehezebb, Goethe a Walpurgis éjt nehéz nyelvezen írta. Az alvilág különböző figuráit tanulmányoztam, és meg kellett találni a prototípusait a kortárs világban. A föld alá kellett leereszkednem, ezért csináltam a „felhő” szériákat. Magába foglalják az antik mitológiát, az antik fogalmát, amit a mai ember elfelejt. Virtuális technikát alkalmaztam, a „sisak”/ szemüveg lehetőséget adott (volna) a nézőnek, hogy benne legyen a 360°-os körképben, az alkotásban. Sajnos a technikai feltételek nem voltak megfelelők. Új technikát használtam az ott bemutatott grafikáknál is, egyedül ez ad lehetőséget a 3D-s rajz megjelenítésére és a sima felületen kinyomtatásra. A Modernizáció kísérlet volt a futurista megközelítésű mozgás ábrázolásra.

PJ: Új kiállítása, A kert virágai, emlékeztetnek az avantgárd Pável Filonov „virágos” képeire. Az analitikus festő a felszín mögötti összefüggéseket kereste, iskolát teremtett a 20-as években.

OT: Filonov érdeklődött a defragmentáció iránt, úgy, mint én. Lehet, hogy tudat alatt hatott rám, mivel ismerem a művészetét.

PJ: Mošt mi foglalkoztatja?

OT: Festményorozatot készítek irodalmi szerelmekről, múzsákról, szeretőkről, „dandykról”. Nyáron filmet szeretnék forgatni Pacsán, ahol dolgozom, a dialógusa Lukianosz művén alapszik majd.² Az ő istenei egyszerűen beszélnek, mint itt a falubeli emberek a mindennapi problémákról, a szexről. Mintha az Olümposz istenei rejtőznének itt, a birodalmuk határzónájában. A hely, az egykori Pannónia, a római Birodalom határzónája volt.

Fordította F. Horváth Ágnes³

² Lukianosz Istenek párbeszéde című művéről van szó.

³ F. Horváth Ágnes az Ural Vision Galériában rendezett kiállítás társkurátora.

inside express →

Fiatalképzőművészek
Stúdiója Egyesület
studio.c3.hu

KERESZTESI BOTOND

Álló és ülő szoláriumok, 2017
akril, airbrush, vászon, 160 x 120 cm
© Fotó: Biró Dávid

Last Futurist, 2017
akril, airbrush, vászon, 160 x 120 cm
© Fotó: Biró Dávid

MEANWHILE IN PAINTING

BUDAPEST
GALÉRIA
2018.05.11

A Magyar Képzőművészeti Egyetem
Kortárs művészetelméleti és kurátori
ismeretek (MA) hallgatóinak
diplomaprojektje.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

Batykó Róbert, Keresztesi Botond,
Kristóf Gábor, Nemes Márton,
Sági Gyula, Süveges Rita,
Szinyova Gergő, Tivadar Andrea

MEGNYITÓ:

2018.05.10. 18:00

MEGTEKINTHETŐ:

2018.05.11. - 06.03.

HELYSZÍN:

Budapest Galéria -
1036 Budapest, Lajos utca 158.

KURÁTOROK:

Balázs Barnabás, Csóka Heléna,
Kollár Dalma Eszter, Marton Zita

KONZULENS:

Fehér Dávid

↳ <http://meanwhileinpainting.hu/>

